

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილი უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის გინაობა და მისამართი. უპირატესი გამოგზავნილი მასალა უფროსით ითვლება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიზეზით არ დაუბრუნებს.

რედაქცია ღიაა დღის 9-3 საათამდე, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ამავე დღის.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5, ქართული ქარვასლა. ფოსტის ადრესი: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76. ტელეგ. ადრესი: თბილისი, „საქართველო“

კონტორა

„საქართველოზე“ ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ სამი თვით და ეღირება—25 მ. თვეში (მხოლოდ ქალაქში) 10 მანეთი. ცალკე № 50 კ. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტრისა პირველ გვერდზე 1 მან. უკანასკნელზე—80 კაპ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. სამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ 20 მანეთი. მისამართის გამოცემა ღირს 3 მან. ფული და წერილები, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს 11/1 საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დღის 10 (ახ. დრ.) საათიდან 3 საათამდე.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15-73

უკანასკნელი ცნობები

ვილჰელმმა შუამდგომლობა აღძრა კორფუზე დასტავონ.

გერმანიაში ქალაუფლება მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოთა ხელშია.

გერმანიაში დიდი შიმშილობაა.

გერმანიის პერცოვები და თავადები უფლებას სთვებენ.

საფრანგეთის ტერიტორია მალად გაიწმინდა გერმანულ ჯარების მიერ. გერმანელები სასწრაფოდ სტოვებენ ბელგიასაც.

გერმანიის სოციალისტურ რესპუბლიკას დამოკიდებულება აქვს ბურჟუაზიულ პარტიასთან. შრავალი მოხელე რჩება ძველ ადგილზე.

გერმანიაში მყოფი ტყვეები სამშობლოში ბრუნდებიან.

პარიზსა და ლონდონში სახეიშო დემონსტრაციები იმართება.

ბელგიელი ჯარები ბრიუსელში შევიდნენ.

ბელგიის პარლამენტი 21 გოორგობისთვის გაიხსნება.

მოკავშირეებმა ბუქარესტი დაიკავეს.

პოლიტიკური მოვლენათა

საყურადღებო კამათი სწარმოებს სოციალ-დემოკრატიულ პარტიის მერყეობის შესახებ.

ამხანაგო, უნდა გაგაფრთხილოთ, რომ თქვენ ნაციონალ-დემოკრატების ტყვეობაში იმყოფებით! ამ სიტყვებით მიზმართა სომეხმა დელეგატმა ბ. ა. ზურაბიანი ბ. ნოე ერკრანისას.

თავის მხრივ ქართველი სოციალ-დემოკრატების ლიდერი სომეხი ანანაგბს მარქსისტული ანანის დავიწყებას აბრალებს:—ჩვენ არ გვინდა ვიყოთ ბრიყვი კომპოზიტორები. ამოთ უწოდებენ თავის-თავს მარქსისტებს ისინი, ვინც ჰფიქრობენ, რომ ნაციონალური სახელმწიფოს შენება ნიშნავს მარქსიზმის დაღატაკებას. ამ ანანაგბს, რომელიც ჰფიქრობენ, რომ ჩვენ ნაციონალ-დემოკრატებათა გავხდით, რადგან ნაციონალური სახელმწიფოს გაშენება, სიანს დავიწყებით ისტორიკი და მარქსიზმიც, კარგი იქნებოდა, რომ ისინი მარქსიზმს დაუბრუნდებოდნენ.

ამავე დროს ახირებული ტრანსფორმაცია ხდება გაზეთ „ერთობის“ რედაქციაში. ახალხელანდელი მთარგმნის მსგავსად, რომელიც უნავერსიტეტის გათავებისას ტანთ იხილდნენ და ნესტოებში რგოლებს იყრიდნენ, სოციალ-დემოკრატი პუბლიცისტები იფიქრებენ დიდის შრომითა და რუდუნებით შეთვისებულ სახელმწიფოებრივ მემკვიდრეობას. ამ კომპოზიტორ ექსპანსივლად იგონებენ ძველ ინტერნაციონალურ ილუზიას, რომელიც მეტროლოგიის ლურჯ ჩიტებით გაფორმდა სოციალისტებს. ზაგის შემდეგ ახალ მისტერიას მოელოან.

ეს მოულოდნელი ცვლილება გერმანიისა და ავსტრია-უნგრეთის რევოლუციამ გამოიწვია.—ჩვენ თამამად შეგვიძლია ვსთქვათ, სწერს „ერთობა“, რომ პროლეტარიატის ხელმძღვანელი პარტია—სოციალ-დემოკრატი განმარტებული აღარა სდგას ბრძოლის ველზე: მას ზურგს უმაგრებს მთელი ქვეყნის დემოკრატია. ნაციონალიზმი კოტრდება და ერთა სოლიდარობის საქმე ძლიერ ტახტს იღვამს.

ჩვენ ყოველთვის იკვის თვალთ ვუცქეროდით „ერთობის“ რედაქციიდან გამოსულ სახელმწიფო მოღვაწეებს. კიდევ გუშინ ეს ხალხი მზად იყო ბამბაკისა და ლორეს გულისთვის სომხეთის რესპუბლიკასთან ომი დაეწყო. მას შემდეგ მოწინააღმდეგეების იერიშები არ განელებულა საქართველოში. დღე არ გაუა, რომ დემოკრატიული არარატის და დემოკრატიული რუსეთის აგენტებმა რაიმე მოულოდნელი თვადსხმა არ მოაწყონ დემოკრატიულ საქართველოზე. ამავე დროს ჩვენი სახელმწიფო მოღვაწეები და მათი კარის მგონები გაფრენილ ლურჯ ჩიტზე ოცნებობენ.

ზედმეტია იმაზე ლაპარაკი, რომ არც ავსტრია-უნგრეთისა და არც გერმანიის რევოლუცია არ ნიშნავს ნაციონალიზმის გაკოტრებას, როგორც ამას არ ნიშნავდა რუსეთის რევოლუცია. ინგრევიან ხელოვნური, შეტროვნილი სახელმწიფოები, რათა ადგილი დაუთმონ ეროვნულ სახელმწიფოებს. ესაა დამთავრება იმ დიდი ევოლუციისა, რომელიც ნაპოლეონის ომებით დაიწყო. დღეს ჩვენ თვალწინ მდებარეობს ლიკვიდაცია მთავრდება. ეროვნული იდეა განმტკიცებული გამოდის ამ პროცესიდან.

პრონომიური პარსკაპატივები

რა მიმართულებით მიდიოდა ეკონომიურ ცხოვრების განვითარება ომამდე და რა შედეგი შეიძლება მოყვებოდა შემდეგში ამ განვითარებას, აი საკითხი, რომლის გარშემო მოსაზრებები იცვლებოდა და ესლაც იცვლება ეკონომიურ და ამერიკელ ეკონომისტთა შორის. ქვევით მოვიყვანთ მხოლოდ დამახასიათებელ ფაქტებს ევროპის ეკონომიურ განვითარებიდან.

დავიწყეთ სასოფლო მეურნეობიდან. აზიურ ქვეყნების—ინდოეთისა და იაპონია-ჩინეთის ნაწარმოებთა კონკურენციის გამო, სასოფლო მეურნეობის ნაწარმოებთა ფასები ევროპაში თანდათან ეცემა. ბ. მელინმა საფრანგეთის დეპუტატთა პალატაში ჯერ კიდევ ომის დაწყების წინ განაცხადა, რომ უკანასკნელ 20 წლის განმავლობაში სამეურნეო ნაწარმოებთა ფასები 50 პროც. დაეკლო. თუ 1882 წ. ერთი კილოგრამი სულა 2 ფრანკი ღირდა, ის 1902 წ. უკვე მხოლოდ ერთ ფრანკად იყიდებოდა ბაზარზე; ქონელობა-ზეთელობა ღირდა კილოგრამი 95 ფრ. 1882 წ. და და კილოგრამი 42 ფრ. 1902 წ. ფასების აგეთი დაქვეითი სასოფლო მეურნეობა განსაცდელში ვარდება. ტენისკურად ყველა ევროპულ ქვეყნებზე უფრო წინ სდგას ინგლისის სასოფლო მეურნეობა. იქ ერთ ჰექტარზე (ჰექტარზე) 29 ჰექტოლიტრი ხორბალი მოდის. იმ ინგლისს, რომელიც ერთი საუკუნის წინ ხორბლის ექსპორტი ევროპას ჰქვებავდა, ეხლა მხოლოდ 23 მილიონი ჰექტოლიტრი მოჰყავს. თვით ინგლისის მცხოვრებთ კი 85 მილიონი ჰექტოლიტრი ხორბალი ინგლისმა უსუფოთებდა უნდა შეიძინოს. ეს დამოკიდებულება ინგლისისა უცხოეთთან და წინააღმდეგობა იზრდება. თვით საფრანგეთი, კლასიური ქვეყანა სასოფლო მეურნეობისა, თანდათან ქვეითდება. ამინდის მიხედვით, საფრანგეთს შეუძლია ხორბალი 75-დან 135 მილიონ ჰექტოლიტრამდე მოიყვანოს. მაგრამ ფასები წლიდან-წლამდე ეცემა და რომ დიდგ მინც დაეკულ იქნეს შესაფერი ოდნე სასოფლო მეურნეობის წარმოების შესაძლებლობისა, მოვარობა იძულებულია ხელოვნურად შექმნას მალაი ფასები. მაშინ, როდესაც საფრანგეთის ხორბალი ლონდონსა და ნიუ-იორკში მხოლოდ თერთმეტი ფრანკი ღირს, თვით საფრანგეთში იგი 18 ფრანკათ სიღებდა, რადგან მფარველობითი ბაჟი უსუფოეთის პურზე 7 ფრანკია დაწესებული. ევ ბაჟი რომ არა, საფრანგეთის მცხოვრები ომამდე 11 ფრანკად იყიდდა თავის პურს. მაგრამ ბაჟის გამო ყოველმა მომხმარებელმა კიდევ შეიდი ფრანკი უნდა გადახადოს. რომ ვიან-გარიშით წლიურ სარჩათ საფრანგეთისათვის 100 მილიონი ჰექტოლიტრი მინიმალური რაოდენობა, გამოდის რომ მცხოვრებთა მასა 700 მილიონ ფრანკს იხდის ზედმეტს, მხოლოდ მისთვის, რომ დაიცვას სასოფლო მეურნეობა ექსპორტიორებისა გავარანებისაგან. წერილი მწარმოებელი რომ იმდენს მოიყვანს, რაც მას ესაქიროება ან შედარებთ კოტაით მეტს, საფრანგეთის სახრეთ-დასავლეთის ნაწილს ზეთის ხილისა და ვენახების ბაღები ხომ სრულად გავერანდა უკანასკნელ ნახევარ საუკუნის განმავლობაში.

ამერიკელ სოფლის მეურნეთა მდგომარეობაა სახარბილო. ცნობილი მკვლევარის, ბ. დუ მანდა-გრანსის მოპყავს მთელი რიგი მაგალითებისა, რომ ის ფერმები, რომელიც უფრო აკრი (ქვევთ) 300 დოლარათ იცემოდა ომის წინ 10 დოლარათაც კი აღარ იცემოდა. არგენტინაში ერთი ჰექტოლიტრი ხორბლისა მხოლოდ 5 ფრანკად სიღებოდა. ამერიკის აუარებელი ხორბალი აქვს, რომლის ფასები დღითიდღე ეცემოდა. ევროპითარი მფარველობითი სისტემა ამერიკის სასოფლო მეურნეობას ვერ უშვლის ნორმალურ პირობებში, რადგან მას სჭირდება ექსპორტი და არა იმპორტი. მისი სისტემა მეტოქე შეიქმნა აზია, ინდოეთი და სხვა, სადაც არა მარტო მიწა, არამედ მუშა ხელიც იაფია, იაპონია-ინდოეთში და შორეულ აღმოსავლეთში საზოგადოდ, მუშა ხელის ფასი დღითიდღე 50 სანტიმს (ახახს) არ ახცილებდა. ზემო დასახლებულ მკვლევარს მოჰყავს ცნობა, კალკუტის ერთს ქარხანაში, სადაც 1500 მუშა მუშაობს, ღირებულება, მკვიდრი მცხოვრებნი, ღებულობს 20 ფრანკს. თეთრია. მიწისა და ხელფასის აგეთა სითავემ არგუნა გამარჯვება აზიურ ქვეყნების სასოფლო წარმოებას მსოფლიო ბაზარზე.

გადავიდეთ ახლა მრეწველობაზე. ხელფასის სითავე ერთ-ერთი მიზეზია აზიურ მრეწველობის ნაწარმოებთა სიარფისა ევროპის ნაწარმოებების შედარებით. ინდოეთის ექსპორტმა ათი წლის განმავლობაში 700 მილიონის კოტა ქვა-ნახშირი აქვს. იაპონიის კი იმდენი, რომ შეეძლება, თუ გამოიტანა მსოფლიო ბაზარზე ინგლისის ქვა-ნახშირის ფასები გაანახევროს. ქვანახშირი კი ძირითადი სასოფლო მრეწველობისათვის. ევროპის მანქანების შექმნა და დადგმა. აი, რა სჭირდება იაპონელს, ამამუშავებელი ძალა კი უხვად აქვს, ამინათვის მრეწველობის ყოველი დარგი ჩქარის ნახიჯითა ვითარდება იქ, ხშირია 6,000 მუშაინი ქარხანა, რომლის ლივიდენდები ათიდან ოც პროცენტს უღირს; ეს საქსოე ქარხნებში. იგივე ქარხნები ინგლისში სამ პროცენტს ძლიერ იძლევა, ზოგი მათგანი კი სრულათ ვერა უძლებს კონკურენტისა და იხურება. ინგლისელები წინათ 600 ათასი ფრანკის ასანთს უძლენ იაპონიაში; კიდევ ომის წინ 1895 წ. იაპონელებმა, რომელნიც წინათ ერთი უპიკის ასანთ არ აწარმოებდენ, მთელი 2,275,000 ფრანკისასანდეს და ისიც სულ მცირე ფასებში—15 კოლოფი ათ სანტიმათ. 1890 წ. იაპონელებმა აწარმოეს და გაჰყიდეს მხოლოდ 700 ფრანკის ქოლგები, ხუთი წლის შემდეგ კი მათ გაასაღეს იგივე საქონელი მთელი მილიონ ნახევარ ფრანკისა ღირებულებიას.

ასე გადადის თანდათან ცენტრი მსოფლიო ეკონომიკისა ევროპიდან აზიისაკენ. ამერიკა უშაშია გაიხსული. ძლიერია მრეწველობითი წარმოება ევროპისა და უფრო ძლიერი კიდევ ამერიკისა, მაგრამ ორივეს სდევნის თანდათან ჯერ თავის ბაზრიდან და შემდეგ თვით მსოფლიო ბაზრიდან შორეულ აღმოსავლეთის ახალი მრეწველობა და საქმიანობა. ამის მიზეზი არა მარტო მცხოვრებთა სიმრავლეა ევროპაში, მითი გამოწვეული ხელფასის შეუდარებელი სიფერი, ნელ მასალათა შედარებით სიუხე აზიაში, ევროპიელ კაპიტალების დამოკიდებულება საქრედიტო დაწესებულებიდან, მიწის დაფლობით უფრო იაფია, აქ კი ძალზე გაძვირებულია. მაგრამ არც

ამერიკელ სოფლის მეურნეთა მდგომარეობაა სახარბილო. ცნობილი მკვლევარის, ბ. დუ მანდა-გრანსის მოპყავს მთელი რიგი მაგალითებისა, რომ ის ფერმები, რომელიც უფრო აკრი (ქვევთ) 300 დოლარათ იცემოდა ომის წინ 10 დოლარათაც კი აღარ იცემოდა.

არგენტინაში ერთი ჰექტოლიტრი ხორბლისა მხოლოდ 5 ფრანკად სიღებოდა. ამერიკის აუარებელი ხორბალი აქვს, რომლის ფასები დღითიდღე ეცემოდა. ევროპითარი მფარველობითი სისტემა ამერიკის სასოფლო მეურნეობას ვერ უშვლის ნორმალურ პირობებში, რადგან მას სჭირდება ექსპორტი და არა იმპორტი. მისი სისტემა მეტოქე შეიქმნა აზია, ინდოეთი და სხვა, სადაც არა მარტო მიწა, არამედ მუშა ხელიც იაფია, იაპონია-ინდოეთში და შორეულ აღმოსავლეთში საზოგადოდ, მუშა ხელის ფასი დღითიდღე 50 სანტიმს (ახახს) არ ახცილებდა. ზემო დასახლებულ მკვლევარს მოჰყავს ცნობა, კალკუტის ერთს ქარხანაში, სადაც 1500 მუშა მუშაობს, ღირებულება, მკვიდრი მცხოვრებნი, ღებულობს 20 ფრანკს. თეთრია. მიწისა და ხელფასის აგეთა სითავემ არგუნა გამარჯვება აზიურ ქვეყნების სასოფლო წარმოებას მსოფლიო ბაზარზე.

გადავიდეთ ახლა მრეწველობაზე. ხელფასის სითავე ერთ-ერთი მიზეზია აზიურ მრეწველობის ნაწარმოებთა სიარფისა ევროპის ნაწარმოებების შედარებით. ინდოეთის ექსპორტმა ათი წლის განმავლობაში 700 მილიონის კოტა ქვა-ნახშირი აქვს. იაპონიის კი იმდენი, რომ შეეძლება, თუ გამოიტანა მსოფლიო ბაზარზე ინგლისის ქვა-ნახშირის ფასები გაანახევროს. ქვანახშირი კი ძირითადი სასოფლო მრეწველობისათვის. ევროპის მანქანების შექმნა და დადგმა. აი, რა სჭირდება იაპონელს, ამამუშავებელი ძალა კი უხვად აქვს, ამინათვის მრეწველობის ყოველი დარგი ჩქარის ნახიჯითა ვითარდება იქ, ხშირია 6,000 მუშაინი ქარხანა, რომლის ლივიდენდები ათიდან ოც პროცენტს უღირს; ეს საქსოე ქარხნებში. იგივე ქარხნები ინგლისში სამ პროცენტს ძლიერ იძლევა, ზოგი მათგანი კი სრულათ ვერა უძლებს კონკურენტისა და იხურება. ინგლისელები წინათ 600 ათასი ფრანკის ასანთს უძლენ იაპონიაში; კიდევ ომის წინ 1895 წ. იაპონელებმა, რომელნიც წინათ ერთი უპიკის ასანთ არ აწარმოებდენ, მთელი 2,275,000 ფრანკისასანდეს და ისიც სულ მცირე ფასებში—15 კოლოფი ათ სანტიმათ. 1890 წ. იაპონელებმა აწარმოეს და გაჰყიდეს მხოლოდ 700 ფრანკის ქოლგები, ხუთი წლის შემდეგ კი მათ გაასაღეს იგივე საქონელი მთელი მილიონ ნახევარ ფრანკისა ღირებულებიას.

ასე გადადის თანდათან ცენტრი მსოფლიო ეკონომიკისა ევროპიდან აზიისაკენ. ამერიკა უშაშია გაიხსული. ძლიერია მრეწველობითი წარმოება ევროპისა და უფრო ძლიერი კიდევ ამერიკისა, მაგრამ ორივეს სდევნის თანდათან ჯერ თავის ბაზრიდან და შემდეგ თვით მსოფლიო ბაზრიდან შორეულ აღმოსავლეთის ახალი მრეწველობა და საქმიანობა. ამის მიზეზი არა მარტო მცხოვრებთა სიმრავლეა ევროპაში, მითი გამოწვეული ხელფასის შეუდარებელი სიფერი, ნელ მასალათა შედარებით სიუხე აზიაში, ევროპიელ კაპიტალების დამოკიდებულება საქრედიტო დაწესებულებიდან, მიწის დაფლობით უფრო იაფია, აქ კი ძალზე გაძვირებულია. მაგრამ არც

ამერიკელ სოფლის მეურნეთა მდგომარეობაა სახარბილო. ცნობილი მკვლევარის, ბ. დუ მანდა-გრანსის მოპყავს მთელი რიგი მაგალითებისა, რომ ის ფერმები, რომელიც უფრო აკრი (ქვევთ) 300 დოლარათ იცემოდა ომის წინ 10 დოლარათაც კი აღარ იცემოდა.

ამერიკის კონკურენციამ ძალზე დასცვა მთელი ევროპის სასოფლო მეურნეობის ნაწარმოებთა ფასები, რადგან იქ მიწა გაცილებით უფრო იაფია, აქ კი ძალზე გაძვირებულია. მაგრამ არც

ამერიკელ სოფლის მეურნეთა მდგომარეობაა სახარბილო. ცნობილი მკვლევარის, ბ. დუ მანდა-გრანსის მოპყავს მთელი რიგი მაგალითებისა, რომ ის ფერმები, რომელიც უფრო აკრი (ქვევთ) 300 დოლარათ იცემოდა ომის წინ 10 დოლარათაც კი აღარ იცემოდა.

არგენტინაში ერთი ჰექტოლიტრი ხორბლისა მხოლოდ 5 ფრანკად სიღებოდა. ამერიკის აუარებელი ხორბალი აქვს, რომლის ფასები დღითიდღე ეცემოდა. ევროპითარი მფარველობითი სისტემა ამერიკის სასოფლო მეურნეობას ვერ უშვლის ნორმალურ პირობებში, რადგან მას სჭირდება ექსპორტი და არა იმპორტი. მისი სისტემა მეტოქე შეიქმნა აზია, ინდოეთი და სხვა, სადაც არა მარტო მიწა, არამედ მუშა ხელიც იაფია, იაპონია-ინდოეთში და შორეულ აღმოსავლეთში საზოგადოდ, მუშა ხელის ფასი დღითიდღე 50 სანტიმს (ახახს) არ ახცილებდა. ზემო დასახლებულ მკვლევარს მოჰყავს ცნობა, კალკუტის ერთს ქარხანაში, სადაც 1500 მუშა მუშაობს, ღირებულება, მკვიდრი მცხოვრებნი, ღებულობს 20 ფრანკს. თეთრია. მიწისა და ხელფასის აგეთა სითავემ არგუნა გამარჯვება აზიურ ქვეყნების სასოფლო წარმოებას მსოფლიო ბაზარზე.

გადავიდეთ ახლა მრეწველობაზე. ხელფასის სითავე ერთ-ერთი მიზეზია აზიურ მრეწველობის ნაწარმოებთა სიარფისა ევროპის ნაწარმოებების შედარებით. ინდოეთის ექსპორტმა ათი წლის განმავლობაში 700 მილიონის კოტა ქვა-ნახშირი აქვს. იაპონიის კი იმდენი, რომ შეეძლება, თუ გამოიტანა მსოფლიო ბაზარზე ინგლისის ქვა-ნახშირის ფასები გაანახევროს. ქვანახშირი კი ძირითადი სასოფლო მრეწველობისათვის. ევროპის მანქანების შექმნა და დადგმა. აი, რა სჭირდება იაპონელს, ამამუშავებელი ძალა კი უხვად აქვს, ამინათვის მრეწველობის ყოველი დარგი ჩქარის ნახიჯითა ვითარდება იქ, ხშირია 6,000 მუშაინი ქარხანა, რომლის ლივიდენდები ათიდან ოც პროცენტს უღირს; ეს საქსოე ქარხნებში. იგივე ქარხნები ინგლისში სამ პროცენტს ძლიერ იძლევა, ზოგი მათგანი კი სრულათ ვერა უძლებს კონკურენტისა და იხურება. ინგლისელები წინათ 600 ათასი ფრანკის ასანთს უძლენ იაპონიაში; კიდევ ომის წინ 1895 წ. იაპონელებმა, რომელნიც წინათ ერთი უპიკის ასანთ არ აწარმოებდენ, მთელი 2,275,000 ფრანკისასანდეს და ისიც სულ მცირე ფასებში—15 კოლოფი ათ სანტიმათ. 1890 წ. იაპონელებმა აწარმოეს და გაჰყიდეს მხოლოდ 700 ფრანკის ქოლგები, ხუთი წლის შემდეგ კი მათ გაასაღეს იგივე საქონელი მთელი მილიონ ნახევარ ფრანკისა ღირებულებიას.

ასე გადადის თანდათან ცენტრი მსოფლიო ეკონომიკისა ევროპიდან აზიისაკენ. ამერიკა უშაშია გაიხსული. ძლიერია მრეწველობითი წარმოება ევროპისა და უფრო ძლიერი კიდევ ამერიკისა, მაგრამ ორივეს სდევნის თანდათან ჯერ თავის ბაზრიდან და შემდეგ თვით მსოფლიო ბაზრიდან შორეულ აღმოსავლეთის ახალი მრეწველობა და საქმიანობა. ამის მიზეზი არა მარტო მცხოვრებთა სიმრავლეა ევროპაში, მითი გამოწვეული ხელფასის შეუდარებელი სიფერი, ნელ მასალათა შედარებით სიუხე აზიაში, ევროპიელ კაპიტალების დამოკიდებულება საქრედიტო დაწესებულებიდან, მიწის დაფლობით უფრო იაფია, აქ კი ძალზე გაძვირებულია. მაგრამ არც

ამერიკელ სოფლის მეურნეთა მდგომარეობაა სახარბილო. ცნობილი მკვლევარის, ბ. დუ მანდა-გრანსის მოპყავს მთელი რიგი მაგალითებისა, რომ ის ფერმები, რომელიც უფრო აკრი (ქვევთ) 300 დოლარათ იცემოდა ომის წინ 10 დოლარათაც კი აღარ იცემოდა.

ამერიკის კონკურენციამ ძალზე დასცვა მთელი ევროპის სასოფლო მეურნეობის ნაწარმოებთა ფასები, რადგან იქ მიწა გაცილებით უფრო იაფია, აქ კი ძალზე გაძვირებულია. მაგრამ არც

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტთა კავშირის გამგეობა ამით აუწყებს საზოგადოებას, რომ სოფ. ნატახტარში ვერაგულად მოპყავს მოქალაქეობრივ მოვალეობათა აღსრულებისას ამავე უნივერსიტეტის სტუდენტი

გრიგოლ (გიგოლი) ჭუმბურიძე
(1-1878-1)

სახელმწიფო თეატრი
პარასკევს, გიორგობისთვის 22-ს
ქართულ დრამატულ საზოგადოების დახის მიერ წარმოდგენილი იქნება
გეორგო, ვიცვლილი ანსამვლით
სარფაუნოეზა
რეჟისორი: გ. ჯაბაღარი. ადმინისტრატორი: მიხ. ხერხეულიძე.
(3-1)

სახელმწიფო თეატრი
საოპერო დასი ევლანოვისა
ოქტომბრის 20 გიორგობისთვის, ო. ა. შულგინის, ტ. ორდის, შ. ხალაძის
მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება:

ეკვანი ონეგინი
ოპერა 3 მოქმ. და 7 სურათად. მუსიკა ჩაიკოვსკისა.
დასები შეხამნევად დაწესდა. დასაწყისი ხალ. 8 საათს.
ხუთშაბათს, 21 გიორგობისთვის ტ. ი. საბანევიძის, მ. ი. ოლეშკოს, ა. შ. კობაშინის, გ. ა. ვრონსკის, გ. ა. ნიკოლსკის და ლ. ი. ისეკცის მონაწილეობით:
„გუგენოტები“.

ხუთშაბათს, გიორგობისთვის 21-ს
ჩვანი პარტიის
ყველა ახალგაზრდათა
სამართო კრება დაწინაურული.
(1-1).

ძველი ქვეყნები, მათი ფრიალ განვიარებულ სამრეწველო და საკარბონო ტენიკით, ეკონომიურ მეცნიერებით, საწარმოო ორგანიზაციებით, მაგრამ ძალზე დაუდინებულ და გაბეჭობულ მითით და შეუდარებელი მაღალ მუშა-ხელფასით, იძულებულია შეუდგეს თავის დაცვას ახალ ქვეყნების კაპიტალურ მეტოქეობიდან. თუ სასოფლო მეურნეობაში ეგრობის ქვეყნები წარმოების სისტემის შეცვლას ჰლაშობენ, მრეწველობაში ისინი ქარხნების გადატანით ფიქრობენ ჰეგემონიის შენარჩუნებას, ამ მხრივ, სასურაოდებია ინტელისტების თაოსნობა: მათ თავიანთი ქარხნები ინტელისტიდან ინდოელი და ახალშენებელ გადაქცევა, რომ ნელთ მასალა ადგილებზე შეიძინონ იაფად და ნაკლები შოთხოვნის მუშებით იზოგონ. არა მარტო ფინანსური კაპიტალი მოგზაურობს უცხო ქვეყნებში მომგებიანთა მოსახლეობაში, არამედ თვით სამრეწველო კაპიტალი თვისი ტენიკით და აპარატით გადადის შორეულ ქვეყანაში. ეს პროცესი დაწყებულია ომის წინ რამოდენიმე ხნით ინტელისტების მიერ. შემდეგი წლები დაგვიანებულნი თუ ეკონომიურთ რა შედეგები მოჰყვება მას დინტერესებულ მხარეთათვის.

ჩვენმა მთავრობამ კი, განსაკუთრებით ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტრომ, მიუხედავად იმისა, რომ უნდა ფართო პერსპექტივით იმუშაოს და აწეოს მუშაობით მომავალს მთავრობის განსაკუთრებული ყურადღება. ვერც ერთი სახელმწიფო მით უმეტეს ახლათ და არსებული ვერ შექმნის სათანადო ეკონომიურ პოლიტიკას, თუ მან სხვა სახელმწიფოთა ცხოვრებიდან არ ამოკრიფა საგულისხმო და მნიშვნელოვანი მოვლენები და მათ სათანადო დაფასება არ მისცა. ჩვენი ეკონომიური ცხოვრების ხელშეწყობა პირველი საქმედი ფაქტორია, დროის შესაფერის სამომავლო პროგრამით გამოსვლა და გარემოებათათვის თუ არა დასწრება მომზადებით დახვედრა მანქანა, როგორც მთავრობის მოქმედება ამ მხრივ? უწევს თუ არა ანგარიშს დაწინაურებულ ქვეყნების ეკონომიკის ახალსა და სასურაოდებო მიმართულებას?

ტიტო მარგველაშვილი.

პრესისა

„ერთობა“ და ნაციონალიზმი. გაზეთი ერთობა უგანასკნელ ნომერში ცდილობს შეაფასოს პოლიტიკური მოძრაობა. მომხრეობა ამბობს „ერთობა“-ის მწიფდება უნდათ თავიანთი პოლიტიკის განსაზღვრებათ გამოყენონ და ამ გატაცებაში, ისე შორს წაიღებენ, რომ ერთმანეთისაგან არ გაეგებათ. მოწინავე წერილი გაზეთი ეხება ინტერნაციონალის აღდგენას და სიტყვებს არ ზოგავს ნაციონალიზმის ჩასაქოლავათ.

საერთაშორისო ომის დაწყებამ ფრთხილ შეასხა სხვადასხვა ჯურის ნაციონალიზმებს: იმ ფაქტში, რომ სახელმწიფოთა უიდილო დემოკრატიკით იღებდა მონაწილეობას, ნაციონალიზმებმა ინტერნაციონალიზმის გაკრება ამოიკითხეს. და ეს ამბავი ქვეყნებს ანცნეს.

ჩვენთვის გული არ გაუტეხია ამ მოვლენას, ერთხელ არ შეგვაპრავია ეჭვი, რომ ინტერნაციონალი არ მომკვდა, მისი დაუფლებლობა მხოლოდ დროებითია. და ჩვენი ღრმა რწმენა იყო, რომ ხალხის ფართო მასსა, რომელიც ბურჟუაზიის ფეხის ხმას აწყვავ, ისევე გამოეყოფა სადათას შილს და ისევე პროლეტარიატის ხელმძღვანელ პარტიას ამოუდგება გერმანია.

ეს დრო უკვე დადგა. რაც ვერ შეძლო ათეულ წლებს განმავლობაში წარმოებულმა პროპაგანდა-აგიტაციამ, ის ადვილათ განახორციელა საერთაშორისო ომმა და მის მიერ გამოწვეულ ცხოვრების არეულ-დარეულმა. ომმა გამოაშკარავა როგორც ფარისევლობა გაბატონებულ კლასების, ისე მათი გაუმართლობა და დაუნდობლობა. და ხალხი უკვე აღსდგა გაბატონებულ კლასების პოლიტიკის წინააღმდეგ.

ჩვენთვის, როგორც პარტია ერისთვის, ყველაზე უფრო საგანძობია ის ცვლილება, რომელიც საერთაშორისო ცხოვრებაში ხდება. ამირკავებაში ყველაზე ძლიერი იყო ნაციონალიზმის ძალა-გაფლენა, რაც საქართველოსაც უხუთავს სულს.

და ჩვენ თამამად შეგვიძლია ვთქვათ: პროლეტარიატის ხელმძღვანელი პარტია-სოციალდემოკრატია

რატია განმარტოვებული აღარა სდგას ბრძოლის ველზე: მას ზურგს უმაგრებს მთელი ქვეყნის დემოკრატია. ნაციონალიზმი კოტრდება და ერთა სოლიდარობის საქმეს ძლიერ ტახტს ადგამს.

„ერთობის“ იმავ ნომერში დაბეჭდილია საქ. ს. დ. მე-3 ყრილობის ანგარიშები. სადაც ნოე ყორდანი უპასუხებს ა. ზურაბოვს და ს. ფორუშოვს, რომელთაც ყორდანიას ნაციონალ-დემოკრატი უწოდა. ნოე ყორდანი ამბობს:

„ჩემ არ გვინდა ვიყოთ ბრიყვი კოსმოპოლიტები. ჩვენ ვდგავართ შემდეგი თვალთა ხედვის ისარზე: ...ამათ უწოდებენ თავიანთი თავს მარქსისტებს ისინი, ვინც იფიქრობენ, რომ ნაციონალურ სახელმწიფოს შენება ნიშნავს მარქსიზმის დაღატაკებას... კარლ კაუტსი ამბობს, თუ აქსტრია-უნგრეთს უნდა გაერდებინა დემოკრატიული საფუძველზე, ის უნდა დანაწილდეს ცალკე ნაციონალურ სახელმწიფოებათა და სხვ.

ამის შემდეგ ცხადია, რამდენათ მართალია „ერთობის“ მტკიცება ნაციონალიზმის გაკრებაზე, ამავე მეტი, რასაც ნ. ყორდანი ამბობს არ უთქვამთ ქართველ ნაციონალისტებს: ნ. ყორდანი სცნობს „ბრიყვი კოსმოპოლიტობის“ უფარვისობას. შეიძლება „ერთობა“-ც მიჰყვებოდეს იმსა და მამინ მორიგებით ილაპარაკოს ნაციონალიზმის გაკრებაზე...“

ქართული წიგნი

შემოდგომის ცრიკტ დღეებში წიგნის კრიზისი ჰანგებთ იკვინება. მაღალი ვიტრინებზე მფეულტრომის წიგნებმა შესცვალეს: ედგარ პო, შარლ ბოლდერი, ვერპანის, ბალმონტი, რაბინდრანათ ტაგორი.

წიგნის შიმშილი ოდითვე მიბუნებულნი იყვნენ და მისი ნაოსნობა კაპასად ვერ დაეკეთება ჩვენ სულს.

შეგებული ქართული წიგნი წინედ-დაც არ ახალბუნა მაღალი ვიტრინებზე.

ბევრი იყო ამის მიზეზი: მრავალი ჭუჭყი გაეთარევა მაშინ წიგნის სისუფთავს. სპილენძის ოფლი იღებოდა მაშინ ჩვენი ცხოვრება და ონდავაც არ ყოფილა ტრფიალი და შეგნება წიგნის.

ბუნდერია ფრანგი პოეტი ერნსტ რინი, რომელიც ომის ტომებში ორ გაბებარ სტრიქონს მაინც ჰპოვობდა და მით აღმოიბრებდა სასტიკ ბედის განაჩენს.

ქართულ წიგნს ხომ საპატიო არაფერი აქვს:

არც არისტოკრატიული ფერი... არც სურნელთა თავისთავადური. არც ნათალი ფრანგული. არც სხვაში და ღიბილ... მხოლოდ კონტრამარკით შეპარული ქართული იუბუნალები აწივლებდნენ შიგ სკანდალურ ანტიფონებს, როგორც პირისხლი ჯამბაზები ცოდვის საეპროში.

მაგრამ საუკუნე ჰქონდათ მათ ყველად და მთელ საუკუნეში არ ყოფილა ინტელისტი დაფრეველი სულს.

ძველად, წიგნს წარსამართებელ ლიტინის უწივრდენ და ეს არ არის სიტყვად ვისაც უსინჯია ოქროში მისევედებულნი და ჩუქურთმებულნი იხელნაწერები ბინდი რა მსვამს მათ ფურცლებს...

ზოგი მთავანი მიჰგავს ყვავილებად მოკრული ფანჯარას, აფილეთი ტაძარს, ზოგი პარიზული დახანხულ პალატას... მაგრამ... მაშინ იყვნენ: იოანე ბერაჟ, მთაწმინდელი, იოსტოს ანდრონიკაშვილი, დავით რევეტილი და სხ.

და ახლა არიან ვაჭარ-გამომცემლები, რომელთაც არ მოუციათ არცერთი წიგნი...

განა რამდენად ლაპარაკი მათ ღირებულებაზე?

განა რამდენად კეთილგონი ქართველი საზოგადოება?

ეს ცბიერი ქართველი მწერალი, რომელიც ირონიამ იშლება მუდამ და იქვიან უდაბნოსავით ასრულებს ასპარეზს!

გინდაც იყოს ჩვენში ისეთი რუსული გამოცემლობა, როგორც არიან: „გრიფი“, „სკორპიონი“, „გელიკონი“, მათი არსობა საქართველოში ორი დღისთვისაც იქნებოდა საეჭვო, მისთვის რომ იგინი უარს იტყვდნენ ისეთ წიგნზე, როგორც არის ი. გრიშაშვილის 15 მანეთიანი წიგნი რომელიც უფრო მეტს ღირს როგორც ჩვენი კულტურის მატარებელი რამოდენიმე მგელ.

რეგულაციის ბრძედში არ ამხვალა საქართველოს სული. და ბალასტი დაჯავშნული: ქართული პოეზია. ქართული თეატრი. ქართული წიგნი— გიქვენებთან სანდრილონას ცრემლებში.

რეგულაციამ ვერ ჩამოქნა ბრინჯაო გაათანაობებულ სულით შერთული, მისთვის რომ არ ამტყდარა ხარბი ჩაქურების ცემა საუფლო რეგულაციისა.

სახლი ჩვენი ძველია და შვიი ყავარი გვატყდება თავს. პირველმდები შაბლონის ჯვარდინები აღარ არის უგზაური და შეუღალი უხელებელი სარკინოები ბევრი ჰყავს დღეს ქართულ მწერლობას, ზღვიერი წიგნები ნიოქოქსოვილებათ იშლება თვალწინ, მაგრამ ხელოვნება გაავარდნის ყველას ცეცხლიან ინკვიზიციით და იქნებ ჩვენ მიერაც აიფურცლოს: ფერთოული და ხელსარკიანი... სათილებური წიგნი...

მიშკოპოლის წიგნები

16 გიორგობისთვის სხდომაზე მთავრობამ დაადგინა: ნება მიეცეს ფინანსთა მინისტრს თავის განკარგულ მხარეში მიიღოს ყოველი საქარხნო სათათბიროს კრედიტის დანარჩენი 10.979 მან. 83 კაპ., როგორც საფინანსო თანხა.

გაეხსნას ფინანსთა მინისტრს ათ მილიონიან ფინდიდან 15.000 მანეთი ქუთაისის გაუქმებულ სახანო პალატის ქონების თბილისში გადმოსატანად.

დანიშნულ იქნას ბაგრატ ვირსალაძე გადასახადი და სახელმწიფო ხაზინის სამმართველოს უფროსად.

დანიშნულ იქნას აქციების დაწესების შესახებ კანონპროექტი გადაეცეს მიწოდ-მოქმედების მინისტრს, რათა განზრახულ აქციების შესახებ თავისი დასკვნა წარმოუდგინოს მთავრობას 19 გიორგობისთვის სხდომაზე.

პარტიული სმორება

სუთშაბათს, გიორგობისთვის 18-ს, შუადღის 1 ს., პარტიის ბიუროში დანიშნულია ჩვენი პარტიის ყველა ახალ-გაზრდათა საერთო კრება.

კახეთის რეინის გზის მოსამართლობა. საქარ. რეინის გზის გენერალ-გუბერნატორმა ყაილაშვილმა ნება დართო კახეთის რეინის გზის მოსამართლეთ პრივილეგიულ კავშირის წევრების ამოსარჩევად სადგურ ნავთილენი მოახდინონ კრებობა.

სინამდვილე. 18 გიორგობისთვის სალ. 7 საათზე ყარამან ციხისელ (რედერი ქუჩა) სასაიდლოში მილიციამ აღმოაჩინა მკვდარი ხბოები, რომლითაც სასაიდლოს პატრონს ხაში უნდა შეეწაზებინათ.

მარცხა. 18 გიორგობისთვის სალამოს 9 საათზე ვ. ვალდისის სახლში (გუდგოვის ქ. № 6) შეიკრნენ სამი შეიარაღებული პირი და 1200 მანეთის სხვადასხვა ნივთიული გაიტაცეს. ამავე დღეს ღამის 11 საათზე პეტრე დიდის ქუჩაზე გაძარცვეს ვ. ყაზაროვი. წილეს ათასი მანეთი.

ქართველი დერბენჯი. საგარეო საქმეთა მინისტრმა კავასის მთიელითა კავშირის მთავრობას აცნობა, რომ საქართველოდან დერბენჯი გაიგზავნა მატარებელი იქაურ ქართველთა სამშობლოში მოსაყვანად. მინისტრი სთხოვს მთიელთა მთავრობას, რომ შეეწყობა აღმოუჩინოს იქ მყოფ ქართველებს.

ჯამალის შუამდგომლობა. სომეხთა წარმომადგენელი ჯამალიანი შუამდგომლობს საქართველოს გარეუ საქმეთა მინისტრს წინაშე, რომ საერთო სადავო საკითხების გადაწყვეტაზე ნება მიეცეთ სომეხებს ადერბეიჯანიდან საქართველოს ტერიტორიაზე გაატარონ სომხეთისაკენ 40 ვაგონი ნავთობი, 70 ვაგონი მასუთი და 9 ვაგონი ბენზინი ამ გიორგობისთვისათვის, სამაგიეროდ ჯამალიანი პირობას იძლევა, რომ აღნიშნული მასალები 20 პროცენტს საქართველოს მიეცემა.

ქალაქის საბჭო

18 გიორგობისთვის სხდომა კრების გახსნისთანავე ხმ. ხუდადოვი (სოც. რევ.) აცხადებს, რომ ქალაქში ხელგებურად ჰქმნიან ამაღლებულ მდგომარეობას და მოქალაქეთ მოსვენებას უფრთხობენ. აგრეცლებენ ხმებს, ხილდებს და სხვა შენობებთა ასაფუთებლად ორი დღის წინდ მიუკინდენ ელექტრონის სადგურზე მილიციონერები, დააწყეს საყარაულოები, თითქოს დიდი რაჟე მომხდარიყოს. იპოვეს თურქულ სადგურის კედელთან რალაც სათამაშო-დინამიტის მსგავსი, რომელიც არ წარმოადგენდა არავითარ საშიშროებას და შექმნეს უნდა განაცხადოს, რომ ყველაფერი ეს პროცესია, არავითარი შეთქმულობა არ არსებობს და მით დააწყნაროს აღულებული საზოგადოება.

ხმ. ხეხილისძე (გამგობის წევრი სოც. დემ.) აცხადებს, რომ ელექტრონის სადგურთან მართლა იპოვეს დინამიტი, რომლის აფეთქება ადვილად შეიძლებოდა. დინამიტი წაიღეს გამოსამიფლად და სადგურთან სახალხო გვარდიელები ჩადგენ საყარაულოდ. ღამე ერთი გვარდიელი დასაჭერს. ჯერ, სანამ გამოიძიება არ დამთავრებულა ყოველად შეუტლებულია, რომ საბჭომ რაიმე მოწოდებით მიამართოს საზოგადოებას.

ხმ. პ. ვითუა (ეროვნ. დემოკ.) გამოსთქვამს გაკვირებას ხუდადოვის განცხადების შესახებ. ელექტრონის სადგურთან ჩასდგეს დინამიტი, ხუდადოვის კი ეს სათამაშო იარაღად მიანია, ნუ თუ ისიც თამაშობა არის, რომ ვერის ხილთან იპოვეს დინამიტეტი. მე თვითონ ვნახე ექსპერტობათ ერთად ვერის ხილის ყურში 17 პატრონა, რომელსაც „ხეხილისძე დამაშინებელი“ მართობდა. ამ დინამიტის პატრონებს არა ჰქონდათ ბიკფორმის ძაფი და არც კანსული, მაგრამ ამის გაკეთება ხომ ძნელი არ არის. ამ დინამიტით ადვილად შეიძლებოდა როგორც ხილის აფეთქება, ისე თბილისის წყალსადენის შავისტრალი მისის დანგრევა, რომელიც ამ ადგილას არის გაყვანილი. აფეთქება შეიძლებოდა ისე, როგორც აფეთქეს ბოროტ-განზნაზნებულმა ძეგლის ხიდი. აქეთ ჯერ ვერ მოახერხეს აფეთქება, იქ ხომ შესარულეს ბოროტი განზნაზნ. ამდენი დინამიტის სხვა და სხვა ადგილას პოვნა და ძეგლის ხილის აფეთქება ცხადად ჰყოფს იმ გარემოებას, რომ ჯერ კიდევ ჩვენ ბევ-

რო მტრები ვეყავს და ბოროტ-განზნაზნებულები არ დაერბიებინ არავითარი საშუალებას, რომ წყვირება დაევირდინონ და საქმე გაეკვიკიონ. ჩვენ ვაღივებელი ვართ სასტიკი ზომები მივღოთ, რომ პროლეტარებმა და მოვალეებმა ვერ მაღწიონ თავის საწაფელს. უნდა მკოდნე პირთაგან დათვალეებულ იქმნას ყველა ხილდები და საპასუხისაგებო ადგილები, ვაძლიერდეს მათი დაცვა, დაინიშნოს სასტიკი გამოძიება და ბოროტ-განზნაზნებულები უნდა დაისაჯონ სამხედრო წესების კანონებით.

ხმ. ხანდანი (კადეტები). იცავს ხუდადოვის აზრს, რომ აღუდგება უსაფუძვლო, რომ შეიძლება აქ მილიციის პროცესი ჰქონდეს ადვილი და თხოვლობს, რომ საბჭომ თითონ დანაშაულის საგამომძიებლო კომისია, რომელმაც ყველაფერი უნდა გამოიკვლიოს.

ხმ. კონიაშვილი (გამგ. წევრი სოციალ-დ.) ამათილებს ხანდანიის მოსაზრებას, გაკვირებას გამოსთქვამს, როგორ შეიძლება თამაშობა უწოდით იმას, რაც ხდება, ან როგორ შევიძლია ჩვენ საზოგადოება დაეაწყნაროთ ასეთ პირობებში. უნდა მოეწოდებოთ გამოძიებას.

ხმ. ურსიაშვილი და ხმ. ქარცივაძე სასტიკად გმობენ ხუდადოვის გამოსვლას და წინადადება შემოაქვთ, რომ საპარკო იმისაოს.

საბჭომ უარყო ხანდანიის და ხუდადოვის წინადადება და გადავიდა მორავ საკითხებზე.

შემდეგ განხილულ იქნა დამატებითი ხაზო-ალრეცების მოხსენებები, რომელიც კრებამ დაადასტურა.

11 საათზე ქეორუმის უქონლობის გამო კრება დაიხურა. ერთი ორიგ ხმოსნებისა ისრუება კრებას მხოლოდ პოლიტიკური გამოსვლებისათვის, და რომელსაც საბჭო გადადის მორავ ეკონომიურ საკითხებზე, ისინი სტოგებენ დარბაზს და ქეორუმში იშლება.

ინფლისაში გაყოფი

საქართველოს რესპუბლიკაში მყოფ ადერბეიჯანის რესპუბლიკის დამოუკიდებელი წარმომადგენლის საინფორმაციო ბაზის და ქეორუმში იშლება.

თბილისში მიღებულ სარწმუნო ცნობებით, ინფლისლები უკვე შევიდნენ ბაქოში. ქალაქი სწრაფად და წესიერებას არ დაერბიებენ. ოსმალოს ჯარები და აღმინისტრაცია ჩრდილო-ოლქებიდან განჯას ჩავიდნენ. იქვე გადადის ადერბეიჯანის მთავრობა.

მატო ბიურო ბეჭდვით დასაქმებული მათი ჩამოვიდა დღევანდელი სპარსეთში მყოფ ინფლისის ჯარების მთავარსარდალის სპარსეთის გენ. ტომსონისა, რომელსაც მისი დავალებით ადერბეიჯანის რესპუბლიკის მთავრობასთან მოლაპარაკება უნდა გაემართათ. ამის შემდეგ ენულში გაემგზავრა დღევანდელი ადერბეიჯანის მთავრობის პირად მოლაპარაკების გასამართად ბრიტანიის მთავარ სარდალთან. შეთანხმების და დღევანდელი მოხსენების შემდეგ ადერბეიჯანის რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარე ხან-ხიულმა შეტევი დეპეშა გაუგზავნა გენ. ტომსონს: „მის უნაღესობას ბრიტანიის ძალთა მთავარსარდალს ენულში გენერალ ტომსონს. ადერბეიჯანის მთავრობა უარს არ აცხადებს მოკავშირეთა რაზმების შემოსვლაზე 17 გიორგობისთვის ქ. ბაქოში თქვენი აღმატებულების უფროსობით. მთავრობა დაწინაურებულია, რომ ეს შემოსვლა არ დაარღვევს ადერბეიჯანის დამოუკიდებლობას და მის ტერიტორიის მოლიანობას. მთავრობის ფიქრობს, რომ საერთაშორისო დამოკიდებულების დაწინაურებით პირობანი მთავრობისა მოკავშირეთა რაზმის უფროსთან გარდა იმ ზოგად დებულებათა, რომლებიც თქვენ აცხადებთ ჩვენს წარმომადგენლებს ენულში, განმტკიცებულ იქნება პირად მოლაპარაკების შემდეგ. მთავრობა ყოველ ზომებს ხმობს ამ რაზმის დასახეველად და დასაბინავებლად.“

ამ დეპეშაზე გენ. ტომსონმა უპასუხა: „ბაქო-ენულთან. პრეზიდენტს ადერბეიჯანის რესპუბლიკის. გმდლობთ ამნაირ მოსასალმებელ დეპეშით და დარწმუნებულნი ვართ, რომ თქვენ მიერ ნაჩვენებ ნიადგებ მოაწეწობისა ისრუება კრებას მხოლოდ პოლიტიკური გამოსვლებისათვის, და რომელსაც საბჭო გადადის მორავ ეკონომიურ საკითხებზე, ისინი სტოგებენ დარბაზს და ქეორუმში იშლება.“

რეგულაციის მხვერბლთა დაკრება

რეგულაციის მხვერბლთა დაკრება ღამე 20 გიორგობისთვის ბერილის ქალაქის ხარჯით.

დასაბუნებელი ბრიუსელი. ბელგიელი ჯარები შევიდნენ ბრიუსელში.

მოკავშირეთა საწავაში დემონსტრაციები. ლონდონსა, პარიზში და სხვაგან საწავაში დემონსტრაციები იმართება. პარიზის დემონსტრაციაში, რომელიც ელზას-ლორენის შემოერთების გამო გაიმართა, 250000 კაცი მონაწილეობდა.

მოლანდიაში. პოლანდიაში მდგომარეობა უმჯობესდება. მკირე მულეარება მოხდა მხოლოდ ანსტრადში. დედოფალი მცხოვრებლებს მიესალმა.

ბელგიის პარლამენტი. ბელგიის პარლამენტი ავიკრიბება 21 გიორგობისთვის.

მოკავშირეთა ბუკარესტი. უნივერსიტეტების დაკრება კიევში. კიევში მობილიზაციის გამოცხადების სტუდენტობას არეულობა მოუხდენია. ქალაქის უფროსის განკარგულებით ყველა უმაღლესი სასწავლებელი დაიხურა.

მოკავშირეთა. დამახში ჩავიდნენ მოკავშირეთა

